

Ako VOJNA ovplyvňuje životy ľudí ?

Pre koho je učebná figúra určená?

Učebná figúra je určená pre žiakov 5. ročníka základných škôl.

Tematický celok:

Téma učebnej figúry patrí do tematického celku Človek a komunikácia.

Cieľ:

Uvedomiť si negatívny vplyv vojnových konfliktov na životy ľudí.

Esencia témy pre dnešok:

Esenciou témy VOJNA je to, aby si žiaci uvedomovali negatívne následky vojnových konfliktov na život obyčajných ľudí. Je dôležité, aby žiaci vedeli, že vojna sa týka nás všetkých a ovplyvňuje naše životy.

Výkonový a obsahový štandard v súlade s iŠVP:

Výkonový štandard: zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti a prítomnosti (str.8)

Obsahový štandard: konflikt, vojna, mier, obeť (str.8)

Postup práce:

Učebná figúra **Ako VOJNA ovplyvňuje životy ľudí?** pozostáva zo skúmania príbehov ľudí, ktorým vojna zasiahla do životov. Príbehy poukazujú na nešťastné osudy ľudí, ktorí boli nútení sa kvôli vojne vzdať toho najdrahšieho, a to svojej rodiny. Následne sa žiaci snažia nájsť odpovede na otázky, ktoré sú im položené v závere príbehov.

Z materiálnych pomôcok k učebnej figúre potrebujeme pracovné listy, internet v mobile, pero a snahu vcítiť sa do nešťastných osudov hlavných hrdinov príbehu.

Evokácia: Na úvod učebnej figúry sa môžeme so žiakmi porozprávať na tému vojna. Otázky, ktoré sa môžeme pýtať žiakov a rozprúdiť rozhovor: *Čo je to vojna? Vojnu poznáme len z prítomnosti? Počul niekto z vás o pojme občianska vojna? Čo to je? Aké sú podľa vás príčiny vojen vo svete? Lišia sa príčiny vojen v minulosti a dnes? Odkiaľ vieme, že boli v minulosti vojny? S čím sa bojovalo v minulosti a dnes? Čo je to mier? Prečo je tak veľmi dôležitý?*

Uvedomenie: Jadrom učebnej figúry je skupinová práca pri skúmaní vojnových príbehov z pracovného listu a hľadanie odpovedí na položené otázky. Úlohou aktivity je zamyslieť sa nad osudmi hlavných postáv príbehov a dokázať sformulovať odpoveď na otázku, ako vojna ovplyvnila život konkrétnych ľudí.

Rozdelenie žiakov do skupín závisí od počtu žiakov v triede, ale taktiež aj od ich usilovnosti a schopnosti pracovať v skupinách. Pre žiakov 5. ročníka je vhodné, aby v skupine boli minimálne dvaja žiaci a maximálne piati. Pre potreby metodického listu sme žiakov rozdelili do skupín po dvoch. Skupiny pracovali s dvoma príbehmi, prvý mal názov **Muž, ktorý odmietol hajlovať (1936)** a druhý **Cestovateľ, podnikateľ a major**. Je dôležité nechať žiakom dostatok času na prečítanie príbehu a hľadanie odpovedí na otázky.

Pracovný list, **Muž, ktorý odmietol hajlovať (1936)**, prináša príbeh muža menom August Landmesser, ktorý istý čas pôsobil v politickej strane NSDAP. Potom, čo sa zoznámil so svojou

budúcou manželkou Irmou Eckler, ktorá bola židovského pôvodu, musel zo strany vystúpiť a stal sa prenasledovaným kvôli zväzku a láske k židovskej žene. Osud oboch manželov je veľmi tragický. Oba zomreli ešte počas druhej svetovej vojny a zachránili sa len ich neplnoleté dcéry, ktoré skončili v sirotinci.

Otázky k príbehu v pracovnom liste: *Čo je to **hajlovanie**? Čo ste sa o tomto geste dočítali? Čo je to **nacizmus**? Premýšľajte, ako ovplyvnila vojna život rodiny? Počas akej vojny sa odohral príbeh Augusta a Irmu? Ďalej sa tiež môžeme žiakov pýtať na fakty vyplývajúce z textu a obrazových materiálov. Pozrite na obrázok vľavo. Čo znamená, že August odmietol zdvihnúť ruku? Čo si myslíte, prečo boli pre Nemcov Židia nepriateľmi?*

Pracovný list, **Cestovateľ, podnikateľ a major**, rozpovedá príbeh muža menom Andrej Gallik, ktorý pochádzal do Slovenska, ale väčšinu svojho života prežil v USA. Bol vojakom v uhorskej revolúcii v roku 1848 a po jej skončení bol kvôli perzekúciám nútený opustiť svoju rodinu a cestovať z krajiny do krajiny. Dobrovoľne sa zapojil do bojov americkej občianskej vojny. Dlhé roky potom žil v USA a až v starobe prišiel späť na Slovensko za svojim synom.

Otázky k príbehu v pracovnom liste: *Aký má význam pojem **revolúcia**? Čo označuje? Čo sú to **perzekúcie**? Premýšľajte, ako ovplyvnila vojna život Andreja? V akej vojne bojoval na území USA? Ďalej sa žiakov môžeme pýtať otázky vyplývajúce z textu: Čo by sa s Andrejom mohlo stať, keby neodišiel, ale ostal doma pri svojej rodine? Uvažujte, prečo sa dobrovoľne zapojil do bojov v USA? Uvažujme, prečo sa nevrátil na Slovensko za svojim synom skôr?*

Po každej otázke je dôležité nechať žiakov, ktorí mali konkrétny príbeh, aby sa vyjadrili, ak majú potrebu.

Reflexia: V závere učebnej figúry sa môžeme so žiakmi vrátiť v stručnosti k odpovediam na otázku „*Ako VOJNA ovplyvnila životy ľudí z príbehov?*“ Necháme priestor pre žiakov, ktorí by sa chceli ešte vyjadriť k jednotlivým príbehom. Ďalej sa môžeme žiakov opýtať: *Dokázali by ste si predstaviť, žeby ste sa museli s celou rodinou presťahovať do inej krajiny, pretože v tej vašej by vám hrozilo nebezpečenstvo? Viete si predstaviť, aby váš otec alebo matka museli od vašej rodiny odísť, pretože by ho niekto prenasledoval?*

Možné varianty a modifikácie:

Učebná figúra by sa dala modifikovať tak, že by sme pohľadali a pripravili viac vojnových príbehov o nešťastných osudoch ľudí, ktorí sa museli kvôli vojne obetovať. Rozdelili by sme žiakov do skupín a každá z nich by mala iný príbeh. Úlohou žiakov by bolo prečítať si príbeh, hľadať odpovede na otázky v pracovnom liste, ale taktiež by museli pred triedou prezentovať svoje zistenia a výsledky bádateľskej práce. Podelili by sa o príbehy s ostatnými spolužiakmi a tiež by sa navzájom počúvali a učili rešpektovaniu jeden druhého.

Zdroje:

PAULÍK, Jakub. Nahé dievčatko z Vietnamu a súboj s AIDS. 10 fotografických momentov, ktoré stoja za to. In Refresher. [online]. 5. október 2020. [2022-03-01]. Dostupné na internete < <https://refresher.sk/89263-Nahe-dievcatko-z-Vietnamu-a-suboj-s-AIDS-10-fotograficky-momentov-ktore-stoja-za-to> >.

Napínavý životný príbeh východniara, ktorý bojoval v Americkej občianskej vojne. In Košice online. [online]. 18. marca 2021. [2022-03-01]. Dostupné na internete < <https://www.kosiceonline.sk/napinavy-zivotny-pribeh-vychodniara-ktory-bojoval-v-americkej-obcianskej-vojne> >.

O autorovi:

Volám sa Miroslava Sedláková a mám 23 rokov. Pochádzam z malej dedinky v blízkosti Sabinova. Vyštudovala som Strednú odbornú školu pedagogickú v Prešove, odbor učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo. Aktuálne študujem na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a som v prvom ročníku magisterského štúdia učiteľstvo akademických predmetov história a slovenský jazyk a literatúra. Svoj voľný čas trávim s rodinou, priateľmi a domácimi miláčikmi. Okrem iného pôsobím vo folklórnom súbore, s ktorým chodíme na vystúpenia a svadby.

Po ukončení vysokej školy sa chcem zamestnať ako učiteľka 2. stupňa základnej školy. Pevne verím, že sa stanem úspešnou učiteľkou, ktorá bude svojich žiakov inšpirovať.